

Besök på Stavs Äng den 4 juni 2019

Vi skriver till både Länsstyrelsen och Österåkers kommun för att Stavs Äng-problematiken hänger samman både med strandskyddet (kommunen) och med Natura 2000 (länsstyrelsen).

Vi vet inte om ni hunnit besöka Stavs Äng än. Bevarandeplanen från 2016 bifogas. Ägaren lär inte känna till den, även om hon delvis har följt den.

Tre styrelsemedlemmar från Naturskyddsföreningen i Österåker och Claes Tådne från Friluftsförbundet besökte platsen i tisdags den 4 juni. Vi körde till Roo Gård och gick en stig längs kusten. Erosionen från de stora kryssningsfartygen och Finlandsbåtarna har varit förfärlig. Det var lätt att komma in till Natura 2000-området och Hassellunden, men inte till strandängens, som hade två tätt stående staket, ett av typen häststängsel, det andra som ett fårstängsel. Sammantaget var det mycket svårforcerat för besökare då det saknades anordningar för att kunna passera in till detta strandskyddade område. Här möttes vi så småningom av ägarfamiljen.

Hassellunden (Trädklädd betesmark 9070) ser för våra oprofessionella ögon jättefin ut med till exempel skogslök och blodnäva. Fina ekar finns kvar och vi tyckte inte det var så mycket igenväxt än.

gullvivor.

Strandängen (*Silikatgräsmarker 6270) har utsatts för många förändringar och av den ursprungliga floran finns det förmodligen inte mycket kvar. Av de arter som nämndes i bevarandeplanen "vårbrodd, darrgräs, knägräs, hirsstarr, kattfot, solvända, jungfrulin, rödklint, gulmåra, käringtand m.fl." blommade den 4 juni bara rosettjungfrulin och käringtand. Det var givetvis för tidigt för till exempel gulmåra och rödklint. Det fanns gott om

Mycket av marken verkar ha påverkats av olika exploateringsåtgärder. En 5x6m meter stor damm har grävts mitt i ängen. Det är oklart varför den behövde vara så nära stranden, om den är till för betesdjuren. Jordmassor har deponerats på en ganska stor yta vid grävning av dammen. Det såg ut att vara lerhaltig jord som kan ha kvävt växtligheten. En brygga har byggts, en mindre byggnad som ser ut som ett lusthus har konstruerats, brunnar har grävts och står öppna, äppelträd har planterats, och trädgårdsträd i stil med cypresser står i varje hörn av dammen (4 i allt) och symmetriskt omkring (4 till). Två stolprader med lyktor går

hela vägen, 200 meter, från stranden upp till boningshuset. Lyktorna lyser på dagen och antagligen också på natten och ökar ljusföroreningen.

Det infann sig en stark känsla av att stängslingen, traktorväg, lusthus, belysningsstolpar och rader av nyplanterade äppelträd och cypresser vid den rektangulära nyanlagda dammen samt den pågående anläggningen av den stora bryggan skapas för att ge markägarna ett parkområde och plats för privat rekreation. Utifrån allemansrätten innebär stängsling, brygganläggning och lusthus att det strövande friluftslivet förhindras avsevärt vid strandängen.

Ägaren kom oss till möts, följd av sonen och en man i ägarens ålder. De tyckte inte vi skulle vara där utan att ha anmält oss. De var inte intresserade av bevarandeplanen, tyckte att förändringen i naturen måste ske och ägaren/ägarna kan inte förhindra dem. De tyckte det var intressant med rosettjungfrulin, verkade aldrig ha hört talas om den. Majvivor hade de inte sett.

De misstänkte att vi var utsända av länsstyrelsen och var väldigt missnöjda med länsstyrelsen för att den inte hade hjälpt tillräckligt i kampen mot de stora fartygen som hade förorsakat stor markförlust för dem. Fartygen går fortfarande mycket fort när ingen ser, under vintertid till exempel, och förorenar både luft och vatten med avgaser och illegala utsläpp av latrin. Fisket har upphört på grund av föroreningen. Det kan ha varit utfall av kväve och försurning som har ändrat florán. De förändringar vi talade om ansåg ägarna vara petitesseer jämfört med deras lidande och förlust på grund av farleden.

Kommunen tyckte de inte lika illa om. Ägaren försäkrade oss att de kommer att få tillstånd till de olika byggnaderna, som alla var nödvändiga för jordbruket (i princip för att det ska finnas vatten till kommande torkperioder, vilket inte är orimligt). Vilket jordbrukssyfte lusthuset, lyktstolparna, och trädgårdsträden tjänar framkom inte, inte heller varför de inte sökte om bygglov innan de började bygga.

Området måste restaureras och bevaras, men frågan är hur.

Philip Shaw, Urban Dunell, Christoffer Hallgren för Naturskyddsföreningen. Claes Tådne för Friluftsförbundet.

Bilaga: Arter som verkar ha försvunnit:

Enligt Naturskyddsföreningens inventering 1996 (citerade från bevarandeplanen utan specifikation mellan trädklädd betesmark och silikatgräsmarker) ” noterades 270 arter Vid detta tillfälle iaktogs ca 750 exemplar av fältgentian samt 362 exemplar av brudsporre. Fältskiktet karaktäriseras annars av lundgröe, darrgräs, knägräs, blåsippa, vildlin, låsbräken, gullviva, brudbröd, ormrot, svinrot, prästkrage, kattfot, Adam och Eva, liten och stor blåklocka, blodnäva, höskallra m.fl. Ovanför stranden breder en betad strandäng ut sig. I början på juni blommar här smultronklöver, rosettjungfrulin, majviva och strandskräppa. Den sistnämnda arten har här en av sina få växtplatser i länet” Vid vårt besök såg vi inga orkidéer, gentianor, majvivor, vildlin, knägräs ormrot, eller kattfot och bara en individ av höskallra. Däremot fanns gullvivor, rosettjungfrulin, och blodnäva. Vi har förstås inte sökt överallt, och har inte tillräcklig kunskap för att kommentera vilka gräs som finns.

